

Plan mot kränkande behandling för Mariaskolans förskola, grundskola och fritidshem

Reviderad senast 2023-04-25

1. Inledning	3
1.1. Bibeln ger oss en god grund	3
1.2. FN:s Barnkonvention	3
1.3. Mariaskolans vision	4
1.4. Skollag och diskrimineringslag	4
1.5. Ansvarsfördelning	4
1.5.1. Huvudman och rektor	4
1.5.2. Personal	4
1.5.3. Elever	5
2. Främjande och förebyggande arbete	5
2.1. Personal	5
2.1.1. Utbildning	5
2.1.2. Lärarlitteratur	5
2.1.3. Personalens ansvar	5
2.1.4. Elevhälsoteam	6
2.1.5.Handledning	6
2.1.6. Arbetslagsmöten	6
2.2. Elev	6
2.2.1. Enkäter	6
2.2.2. Relations- och trygghetsfrämjande aktiviteter och åtgärder	6
2.2.3. Temadagar/projekt/föreläsningar	7
2.2.4. Elevråd	7
2.2.5. Elevskyddsombud	7
2.2.6. Karaktärsdanande program	7
2.3. Hemmet	7
2.3.1. Föräldramöten	7
2.3.2. Specialinriktade föräldramöten	8
2.3.3. Utvecklingssamtal	8
2.3.4. Enkäter	8
2.3.5. Föräldrasamråd	8
3. Åtgärdande arbete	9
3.1. Anmälan - Elever	9
3.2. Anmälan och ärendegång vid utredning av kränkande behandling - för personal i grundskola och fritids	9
Sondering av kränkning	9
Utredning av kränkning	10
3.3. Anmälan och ärendegång vid utredning av kränkande behandling - för personal på förskolan	12

1. Inledning

Mariaskolan vill med sin vision, den kristna värdegrunden och FN:s mänskliga rättigheter och barnkonvention som grund hjälpa alla elever och personal att låta vänlighet och respekt ersätta all form av kränkande behandling. Alla är inte varandras bästa vänner, men alla måste sträva efter att uppträda på ett så korrekt och vänligt sätt som möjligt i samvaron med varandra. Detta gäller såväl personal som elever och vårdnadshavare. En vänlig miljö gör det svårare att diskriminera, kränka och mobba. En vänlig miljö är en miljö där personer och relationer stärks och inte kränks.

För att nå det målet fordras ett långsiktigt främjande, förebyggande och åtgärdande arbete med tydlig ansvarsfördelning mellan barn, elever, vårdnadshavare, personal och huvudman. Alla som verkar på skolan har rätt att bli bemötta med respekt av både barn, elever och personal. Skolan arbetar för att barnen och eleverna ska lära sig ett bra och kärleksfullt förhållningssätt till sina medmänniskor samt utveckla goda karaktärsdrag som empati, osjälviskhet, medmänsklighet och tolerans.

1.1. Bibeln ger oss en god grund

- Behandla andra som du själv vill bli behandlad. (Matt. 7:12)
- Du skall älska din nästa som dig själv. (Mark.12:31)
- Sätt värde på andra människor. Gör något bra för dem! (Fil. 2:3-4)
- Gud är inte partisk, han ger alla samma chans. Gör det du också! (Rom. 2:11; Job. 34:19)
- Be om förlåtelse och ge förlåtelse. (Kol. 3:13)

1.2. FN:s Barnkonvention

FN:s barnkonvention antogs år 1989 och är sedan 2020 lag i Sverige och tanken med den är att skapa ett samhälle som respekterar barnen i olika sammanhang. Dess artiklar tar bland annat upp:

- barnens lika värde och lika rättigheter (artikel 2),
- att barnens bästa ska komma i främsta rummet (artikel 3),
- att skapa en miljö för barnet som ger bästa tänkbara möjlighet till överlevnad och
- utveckling (artikel 6),
- barnens rätt att uttrycka sina åsikter (artikel 12),
- barnens rätt att skyddas mot fysiskt och psykiskt våld (artikel 19.)

Alla länder som skrivit under barnkonventionen ska verka för ordning i skolan utan att kränka barnens värdighet (artikel 28). Åtgärder mot kränkande behandling

grundar sig bland annat på barnkonventionens artiklar 2, 3, 6, 12, 19 och 28 och de är därför särskilt relevanta i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

1.3. Mariaskolans vision

Mariaskolan vill **se och bekräfta varje individ** och dess unika personlighet och gåvor. Vi vill vara en **öppen och familjär skola**, där gemenskap, kamratskap och en nära relation mellan hem och skola uppmuntras.

Vi vill att **den kristna värdegrunden** ska genomsyra hela verksamheten och vara en hjälp i utvecklingen av elever och personal. Denna värdegrund präglar vår syn på människan, på kunskap, på fostran och bildning och på livsuppgiften.

Vi vill vara en skola som ger våra elever de bästa förutsättningarna att gå vidare i livet till högre studier och arbete. Förutom mycket goda studieresultat, vill vi att de barn som lämnar Mariaskolan ska ha blivit utrustade **med inre trygghet, livsmod, nyfikenhet, tolerans och färdigheter** av olika slag.

Mariaskolan vill återspegla Malmös **mångfald** och kan vara en positiv kraft i Malmö och i det gemensamma uppdraget **att skapa ett gott samhälle för alla** människor oavsett bakgrund.

1.4. Skollag och diskrimineringslag

Skollagen kring trygghet och studiero (kap 5 och 6) och lagen mot diskriminering är viktiga styrdokument för plan mot kränkande behandling och följderna av en sådan behandling. Se vidare i bilaga B för vidare läsning kring diskrimineringslagen och definitioner kring detta.

1.5. Ansvarsfördelning

1.5.1. Huvudman och rektor

Huvudmannen (styrelsen) för Mariaskolan är enligt skollagen (6 kap.) ansvarig för att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barnen på förskolan. Rektor för skolan ansvarar för att ta fram, revidera och implementera planen i samverkan med alla medarbetare på skolan, samt att planen förmedlas och förankras bland elever/vårdnadshavare och personal.

Rektor ansvarar även för att om skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.

1.5.2. Personal

Det är all personals ansvar att, enligt Skollagen, Lpfö18 och Lgr22:

- Följa skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling.

- Se till att åtgärder vidtas då diskriminering, trakasserier och kränkande behandling misstänkt/anmäls/upptäcks.
- Dokumentera misstänkt/anmäld/upptäckt diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.
- Bevaka att utredda fall följs upp.
- Delta i den årliga revideringen av planen mot kränkande behandling.

1.5.3. Elever

Det är alla elevers ansvar att:

- Följa skolans ordningsregler
- Påtala diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som förekommer på skolan.

Efter lagändring som trädde i kraft 2019 har elevens eget ansvar stärkts. Eleven förväntas:

- Utefter sina förutsättningar ta ansvar för sitt lärande och bidra till en god arbetsmiljö genom delaktighet och egna ansträngningar.
- Ta del i det gemensamma ansvaret för en bra arbetsmiljö på skolan.
- Eleven ska visa respekt och hänsyn till såväl skolans personal som andra elever.
- Aktivt utöva inflytande över sin utbildning och det inre arbetet på skolan.

2. Främjande och förebyggande arbete

En metod mot kränkande behandling, att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter är att långsiktigt och förebyggande arbeta för att främja goda relationer och ett positivt klimat i skolan.

Här redovisas åtgärder som riktar sig till personal, vårdnadshavare, barn och elever.

2.1. Personal

2.1.1. Utbildning

Utbildning av personalen sker inom olika områden där det kan förekomma diskriminering och mobbning. Föreläsare inbjuds, litteratur och material anskaffas regelbundet, externa kurser erbjuds osv.

2.1.2. Lärarlitteratur

Litteratur för skolpersonal som tar upp frågor om mobbning, diskriminering mm. finns på skolan. Kurator ansvarar för utbudet av litteratur och filmer som tar upp dessa frågor. Utbudet presenteras för personalen och uppdateras kontinuerligt.

2.1.3. Personalens ansvar

All personal har ansvar att utifrån situationer som uppstår i vardagen samtala med barnen och eleverna om hur vi bemöter och tilltalar varandra. Lärare har ett speciellt ansvar för att samtal och diskussioner förs i gruppen/klassen. Som en utgångspunkt kan man förslagsvis använda kompassamtal, rollspel, dilemmafrågor, tidningsartiklar, filmer mm.

Personal har även ett ansvar att aktivt samverka med kollegor i frågor som rör trygghet och förebyggande och åtgärdande arbete mot kränkande behandling, i samband med klasskonferenser, arbetslagsmöten, utbildningstillfällen samt den årliga revideringen av denna plan.

2.1.4. Elevhälsoteam

De olika medlemmarna i elevhälsoteamet är en resurs i likabehandlingsarbetet. Elevhälsoteamet består av rektor, kurator, skolsköterska, speciallärare och specialpedagog. Teamet träffas regelbundet, skolläkare och skolpsykolog finns också kopplat till elevhälsoteamet som är på skolan och hjälper vid behov. Ärenden anmäls av personal eller någon av teamets medlemmar. Elevhälsoteamets uppgift är att se till att alla elevärenden hanteras adekvat, sorteras till rätt instans och blir åtgärdade i tid. Varje möte dokumenteras och berörd personal informeras om beslutade åtgärder.

2.1.5.Handledning

Konsultation där kurator/specialpedagog besöker klasser och rådgör med lärarna utifrån vardagssituationer sker efter behov. Lärarna har möjlighet att diskutera sina elevsituationer med elevhälsoteamet.

2.1.6. Arbetslagsmöten

Dessa möten kan efter behov fokusera på den psykosociala miljön i skolan genom att ge ett större utrymme för samtal kring elevärenden. Med ”eleven i centrum” ska arbetslagen regelbundet reflektera över och utvärdera sina arbetsmetoder, regler, klassrumsrutiner, konsekvenser av beslut och hanteringen av elevärenden.

2.2. Elev

2.2.1. Enkäter

Riktade elevenkäter används regelbundet för att bättre förstå elevernas verklighet. Frågorna utformas så att man kan mäta faktorer om hur eleverna mår och hur de trivs i klassen och i skolan. Enkäter angående trivsel och trygghet genomförs varje läsår. Resultaten sammanställs och analyseras och utgör grunden för åtgärder som behöver vidtas.

2.2.2. Relations- och trygghetsfrämjande aktiviteter och åtgärder

Skolan arbetar för att utveckla social kompetens hos eleverna genom att göra dem uppmärksamma på hur de bemöter varandra i ord och handling. Förutom det dagliga relationsbyggande arbetet, i klassrum och på raster, anordnas fester, utflykter, klassresor mm. Dessa tillfällen ger alla möjlighet att upptäcka och lära känna varandra för att motverka isolering mm. Förskolan arbetar aktivt med Medkänslans pedagogik.

En annan förebyggande åtgärd som även främjar trygghet är att Mariaskolan sedan läsåret 19/20 är en mobilfri skola. På Mariaskolan innebär det att eleverna lämnar in sina mobiler på första lektionen och får tillbaka dem efter sista lektionen. Resultatet blir att eleverna inte behöver känna någon press från sociala medier under skoldagen, att de kan närvara på ett mer aktivt sätt under lektionerna och främjar relationerna inom skolan på både lektioner och raster.

2.2.3. Temadagar/projekt/föreläsningar

Tematiska studier som metod ger förståelse för andra människors situationer, stödjer social träning och ger helhetsperspektiv. Valet av teman ska bidra till ökad kunskap och förståelse för andra människors livsvillkor och ge barnet/eleven perspektiv på sin egen verklighet. Förslag på teman kan vara kamratskap, barn i andra länder, droger, kriminalitet, främlingsfientlighet/rasism, förföljelse av minoriteter, gatubarn, krigsbarn, ätstörningar, handikapp, Förintelsen, och samlevnadsfrågor mm.

2.2.4. Elevråd

Klassråd och elevråd i samverkan lär eleverna hur den representativa demokratin fungerar och ger eleverna möjlighet att diskutera och påverka sin skolmiljö och sin undervisning. Genom elevrådet kan elevernas önskemål och idéer kanaliseras och förverkligas vilket kräver ett konkret ansvarstagande från eleverna själva. Elevrådet är, tillsammans med rektor, aktivt i arbetet mot diskriminerande och kränkande behandling genom att utvärdera verksamheten samt ge förslag till ev. förändringar.

2.2.5 Elevskyddsombud

I elevskyddsombudsgruppen träffas Mariaskolans kurator och ansvarig för den fysiska arbetsmiljön och elevskyddsombuden; två elever från varje klass, klass 6-9. Dessa elever tillhör också Arbetsmiljörådet. Ombudens uppgift är att vara språkrör för eleverna på skolan och förebilder i arbetet för en tryggare skola.

2.2.6. Karaktärsdanande program

Skolan och förskolan lyfter fram goda karaktärsdrag hos människor genom att studera nutida eller historiska goda exempel samt personer i Bibeln och i skönlitteraturen. En metodisk plan finns för olika åldrar som betonar positiva mänskliga egenskaper som ärlighet, tacksamhet, respekt, empati mm.

2.3. Hemmet

2.3.1. Föräldramöten

Vårdnadshavarna har det yttersta ansvaret för sina barn. Därför strävar Mariaskolan efter ett nära samarbete med hemmet. Föräldramötet ger förskolan och skolan tillfälle att bland annat informera om likabehandlingsarbetet. Skolan har enligt läroplanen ett delegerat uppdrag från vårdnadshavarna att stödja fostran av deras barn och ungdomar. För att kunna samarbeta på bästa sätt behöver skolpersonalen och vårdnadshavarna hålla en nära kontakt. Samarbete med hemmet ger förutsättningar för att tillsammans lösa problem som uppstår.

2.3.2. Specialinriktade föräldramöten

Förskolan och skolan kan anordna speciella föräldramöten där inbjudna föreläsare talar över aktuella ämnen, t ex föräldrarollen, mobbningsfrågor, droger, sociala medier mm. Det kan också anordnas föräldramöten riktade till en viss grupp på skolan, till exempel en klass eller föräldrar till en grupp elever.

2.3.3. Utvecklingssamtal

Det regelbundna utvecklingssamtalet ger alla parter en möjlighet att lyssna på varandra och bättre förstå barnets/elevens situation och olika bakgrundsfaktorer som påverkar skolarbetet och trivseln. Läraren skall vara lyhörd för och uppmuntra till öppna samtal kring relationer och trivsel.

2.3.4. Enkäter

Varje läsår svarar vårdnadshavarna på enkäter i bland annat vilken mån förskolan/skolan svarar upp mot deras förväntningar samt hur de uppfattar barnens/elevernas trivsel på skolan. Frågorna varierar för att täcka in olika sidor av skolarbetet.

2.3.5. Föräldrasamråd

I detta forum kan olika frågor komma upp som direkt kopplar med barnens/elevernas vardag. Rådens representanter kan här ge feedback till rektor och förslag till skolans fortsatta arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

3. Åtgärdande arbete

3.1. Anmälan - Elever

Anmälan om kränkande behandling eller diskriminering sker för elever muntligen eller skriftligen till elevskyddsombud, annan personal, elevhälsoteamet eller till rektor.

3.2 Anmälan och ärendegång vid utredning av kränkande behandling - för personal i grundskola och fritids

Personal ingriper omedelbart i situationen/incidenten. Ansvarig är den vuxne som ser eller får veta. Att ingripa innebär att i första hand genom samtal med berörda elever adressera situationen, till exempel då man ser något i förbifarten eller får höra av en elev att en incident inträffat. Vid misstanke eller kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är du som personal skyldig att samma dag även vidta följande åtgärder beroende på typ av incident.

1 Informera klasslärare/mentor

2 Anmäl det inträffade till rektor via EHT

Anmälan om kränkande behandling eller diskriminering sker för medarbetare genom att fylla i en incidentrapport och kryssa i rutan för "kränkning psykisk/fysisk", som lämnas i brevlådan vid EHT-rummet.

Rektor gör utvärdering i samråd med hela eller delar av EHT om kränkningen och beslutar om omgående utredning av ärendet och informerar sedan huvudmannen om detta. Rektor ansvarar för att ärendet dokumenteras.

Huvudmannen är ansvarig för att rutiner finns så att omständigheterna skyndsamt utreds och att åtgärder vidtas för att förhindra framtida kränkningar.

Sondering av kränkning

3 Samråd med klassföreståndare/mentor/ansvarig personal

Kontakta den drabbade elevens klassföreståndare/mentor/ansvarig personal omgående, dvs samma dag. Beskriv vad som har inträffat och hur du uppfattat situationen. Bestäm snabbt tillsammans vad som behöver göras och vilka som behöver kontaktas t ex vårdnadshavare.

4 Tala med det utsatta barnet/eleven

När den som rektor utsett att utreda händelsen (t ex klassföreståndare/mentor/ansvarig personal) om att en elev utsatts för kränkande behandling, sök snarast upp eleven för ytterligare samtal. Två personer ur personalen rekommenderas att vara med, en som för samtalet och en som skriver ned elevens redogörelse. Anpassa samtalet till elevens ålder.

Ex på frågor: Vad har hänt? Hur gick det till? Hur ofta har det inträffat? Vilka har varit inblandade? Vem började? Vad var värst? Beskriv sedan för eleven hur du kommer att agera, att du kommer att kontakta hans/hennes vårdnadshavare och alla som deltagit eller känner till händelserna. I fall där vårdnadshavarna är skilda och båda har vårdnaden, kontakta båda. Överlåt inte till vårdnadshavare att informera varandra.

Utredning av kränkning

Vid konstaterad kränkning och vid allvarligare form av kränkning och/eller när dessa skett regelbundet under längre tid så behöver även en fördjupad utredning göras (steg 5-11).

5 Samla fakta

Samtalsledaren samtalar med andra inblandade som kan komplettera bilden t ex kamrater eller lärare. Skriv ned deras iakttagelser.

6a Tala med den eller de som kränkt (utredande samtal)

Tala enskilt med den eller de som utpekats och be dem beskriva det som hänt. Se till att detta sker utan förvarning. Två personer ur personalen rekommenderas närvara, en som för samtalet och en som antecknar. Be dem beskriva sin relation till den som blivit utsatt. Om flera är inblandade, tala med en i taget och se till att de övriga inte har möjlighet att prata sig samman. Se till att de har vuxentillsyn och inte kan känna till din utredning.

Finns det en utpekad ledare bör de andra inblandade ge sin version först, för att helhetsbilden skall bli så korrekt som möjligt, eftersom det ligger i ledarens intresse att dölja det inträffade. Upplys de inblandade eleverna om hur du kommer att agera efter samtalet. Låt dem förstå att du kommer att kontakta deras vårdnadshavare om det inträffade. Även här gäller det att informera båda vårdnadshavarna om de är frånskilda.

Tänk på att samtalet är ett utredande samtal. Det finns oftast förklaringar till varför handlingen inträffat men det berättigar aldrig någon att behandla en annan människa illa. Ditt sätt att handskas med dessa frågor, som personal, är viktigt eftersom det blir en förebild för hur eleverna ska lösa sina egna konflikter.

6b Ha enskilda samtal med den eller de som kränkt

När det är klarlagt att en kränkande handling inträffat behöver du ha enskilda samtal med de som har kränkt. Vid behov kan vårdnadshavare närvara vid samtalet.

- Klargör för den eller de som kränkt att ni vet vad som pågår
- Tala om vad skolan anser om kränkande behandling
- Visa tydligt att skolan kommer att följa upp det som hänt och aldrig kommer att acceptera att kränkning/mobbning fortsätter.

- Fråga kränkaren vad han/hon tänker göra?
- Anteckna svaren och tala om att skolan kommer att följa upp att han/hon efterlever sina löften
- Boka in en tid för ett uppföljningssamtal med kränkaren, max en vecka framåt i tiden, och säg att det blir fler samtal om inte beteendet ändras.
- Samtalsledaren kontakter hemmet om vad som skett.
- Vid behov kan ni besluta om ytterligare samtal tillsammans med vårdnadshavarna, speciellt om beteendet fortsätter.

7 Presentera åtgärder

Efter samråd med rektor presenteras de beslutade åtgärderna för berörda vårdnadshavare. Rektor har fortsatt kontakt med huvudmannen.

Exempel på konsekvenser kan vara:

- Enskilda samtal med kränkaren/offer hos kurator eller annan berörd personal.
- Tillfällig förflyttning till en annan elevgrupp.
- Ersättning för skadad egendom (vid skadegörelse).
- Uppmuntra vårdnadshavare att närvara i skolan.
- Föräldramöte

Om anmälan görs till polis eller social myndighet, vid ex grov kränkning eller våld, ska elever och vårdnadshavare först informeras.

8 Öppna för försoning

Om kränkaren erkänner, och vill få till stånd en försoning, bör du bidra till att detta sker om den drabbade kan acceptera detta. Den som har ansvar för utredningen kallar till en träff med elever och vid behov berörda vårdnadshavare och/eller rektor.

9 Följ upp

Säkerställ, genom flera samtal/möten, att kränkningen har upphört. Dokumentera. Upphör inte kränkningen eller diskrimineringen ska skolan vända sig till polisen eller de sociala myndigheterna.

10 Dokumentera allt som sagts eller gjorts

Fullständig dokumentation, med namn på de som varit inblandade och datumangivelser, är viktig. Dokumentationen ska bevaras av rektor på ett säkert ställe och är naturligtvis sekretessbelagd. En återkoppling till huvudman görs.

11 Stöd den utsatta eleven och hans/hennes familj

- A. Klassföreståndare/mentor/ansvarig personal ger stöd till och följer upp den drabbade eleven.
- B. Ordna samtal med kurator/psykolog eller skolsköterska där det behövs.
- C. Vidta åtgärder som stärker den utsatta eleven genom att t ex: uppmuntra till positiva kamratkontakter, bygga upp den drabbade elevens självkänsla genom att hitta och uppmuntra positiva egenskaper.

D. Håll en nära kontakt med hemmet.

3.3 Anmälan och ärendegång vid utredning av kränkande behandling - för personal på förskolan

1. Personal ingriper omedelbart i situationen/incidenten. Ansvarig är den vuxne som ser eller får veta.
2. Vid misstanke eller kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är du som personal skyldig att samma dag även vidta följande åtgärder.
3. Tala med de inblandade barnen, två pedagoger närvarande.
4. Samtala i arbetslaget och informera bitr. rektor eller rektor.
5. Skriv en incidentrapport med så tydlig beskrivning av händelsen som möjligt.
 - a. Anteckna tid och på vilken plats.
 - b. Lämna rapporten till bitr. rektor eller rektor.
6. Bitr. rektor har ansvar för att ta ärendet vidare till rektor, huvudman och vårdnadshavare.
7. En utredning och plan görs och leds av bitr. rektor eller rektor och åtgärder vidtas för att förhindra kränkning i framtiden. Pedagog från barnets avdelning deltar.
8. Ärendet ska följas upp inom en till två veckor.